

أَوْ لَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرِثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنْ
 لَوْ نَشَاءُ أَصَبْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ
 فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ (100) تِلْكَ الْقُرَى نَقُصُّ عَلَيْكَ
 مِنْ أَنْبَاءِهَا وَ لَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا
 كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ
 عَلَى قُلُوبِ الْكَافِرِينَ (101) وَ مَا وَجَدْنَا لِأَكْثَرِهِمْ
 مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ (102) ثُمَّ
 بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَ مَلَأْنَاهُ
 فَظَلَمُوا بِهَا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ
 (103) وَ قَالَ مُوسَى يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ (104) حَقِيقٌ عَلَى أَنْ لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ
 إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُمْ بِبَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَ

بَنِي إِسْرَٰئِيلَ (105) قَالَ إِنْ كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةٍ فَأْتِ

بِهَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّٰدِقِينَ (106) فَأَلْقَىٰ عَصَاهُ

فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ (107) وَ نَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ

بَيَظًا لِلنَّٰظِرِينَ (108)

To those who inherit the earth in succession to its (previous) possessors, is it not a guiding, (lesson) that, if We so willed, We could punish them (too) for their sins, and seal up their hearts so that they could not hear? Such were the towns whose story We (thus) relate unto thee: There came indeed to them their messengers with clear (signs): but they would not believe what they had rejected before. Thus doth Allah seal up the hearts of those who reject faith. Most of them We found not men (true) to their covenant: but most of them We found rebellious and disobedient. Then after them We sent Moses with Our signs to Pharaoh and his chiefs, but they wrongfully rejected them: So see what was the end of those who made mischief. Moses said: "O Pharaoh! I am a messenger from the Lord of the worlds, - one for whom it is right to say nothing but truth about Allah. Now have I come unto you (people), from your Lord, with a clear (sign): So let the children of Israel depart along with me." (Pharaoh) said: "If indeed thou hast come with a sign, show it forth,- if thou tellest the truth." Then (Moses) threw his rod, and behold! It was a serpent, plain (for all to see)! And he drew out his hand, and behold! It was white to all beholders!

اور کیا اُن لوگوں کو جو سابق اہل زمین کے بعد زمین کے وارث ہوتے ہیں،
 اِس امر واقعی نے کچھ سبق نہیں دیا کہ اگر ہم چاہیں تو ان کے قصوروں پر
 انہیں پکڑ سکتے ہیں؟ (مگر وہ سبق آموز حقائق سے تغافل برتتے ہیں) اور ہم
 ان کے دلوں پر مہر لگا دیتے ہیں، پھر وہ کچھ نہیں سنتے۔ یہ قومیں جن کے قصے
 ہم تمہیں سنارہے ہیں (تمہارے سامنے مثال میں موجود ہیں) ان کے رسول
 ان کے پاس کھلی کھلی نشانیاں لے کر آئے، مگر جس چیز کو وہ ایک دفعہ جھٹلا
 چکے تھے پھر اُسے وہ ماننے والے نہ تھے۔ دیکھو اس طرح ہم منکرین حق کے
 دلوں پر مہر لگا دیتے ہیں۔ ہم نے ان میں سے اکثر میں کوئی پاس عہد نہ پایا بلکہ
 اکثر کو فاسق ہی پایا۔ پھر اُن قوموں کے بعد (جن کا ذکر اوپر کیا گیا) ہم نے
 موسیٰؑ کو اپنی نشانیوں کے ساتھ فرعون اور اس کی قوم کے سرداروں کے پاس
 بھیجا۔ مگر انہوں نے بھی ہماری نشانیوں کے ساتھ ظلم کیا، پس دیکھو کہ ان
 مفسدوں کا کیا انجام ہوا۔ موسیٰؑ نے کہا "اے فرعون، میں کائنات کے مالک
 کی طرف سے بھیجا ہوا آیا ہوں، میرا منصب یہی ہے کہ اللہ کا نام لے کر کوئی

بات حق کے سوانہ کہوں، میں تم لوگوں کے پاس تمہارے رب کی طرف

سے صریح دلیل ماموریت لے کر آیا ہوں، لہذا تو بنی اسرائیل کو میرے

ساتھ بھیج دے۔" فرعون نے کہا "اگر تو کوئی نشانی لایا ہے اور اپنے دعوے

میں سچا ہے تو اسے پیش کر "موسیٰ نے اپنا عصا پھینکا اور یکا یک وہ ایک جیتا

جاگتا اثر دہا تھا۔ اس نے اپنی جیب سے ہاتھ نکالا اور سب دیکھنے والوں کے

سامنے وہ چمک رہا تھا۔

और क्या उन लोगों को जो साबिक अहले-ज़मीन के बाद ज़मीन के वारिस होते हैं, इस अम्मे-वाकई ने कुछ सबक नहीं दिया कि अगर हम चाहें तो उनके कुसूरों पर उन्हें पकड़ सकते हैं? (मगर वे सबक आमोज हकाइक से तगाफल बरतते हैं) और हम उनके दिलों पर मुहर लगा देते हैं, फिर वे कुछ नहीं सुनते | ये कौमें जिनके किस्से हम तुम्हें सुना रहे हैं (तुम्हारे सामने मिसाल में मौजूद हैं) उनके रसूल उनके पास खुली-खुली निशानियाँ लेकर आए, मगर जिस चीज़ को वे एक दफा झुटला चुके थे फिर उसे वे माननेवाले न थे | देखो इस तरह हम मुनकिरीने-हक के दिलों पर मुहर लगा देते हैं | हमने उनमें से अकसर में कोई पासे-अहद न पाया, बल्कि अकसर को फ़ासिक ही पाया | फिर उन कौमों के बाद (जिनका ज़िक्र ऊपर किया गया) हमने मूसा को अपनी निशानियों के साथ फिर औन और उसकी कौम के सरदारों के

~~~~~

पास भेजा | मगर उन्होंने भी हमारी निशानियों के साथ जुल्म किया, पस देखो कि उन मुफ़सिदों का क्या अंजाम हुआ | मूसा ने कहा, “ऐ फिरऔन, मैं कायनात के मालिक की तरफ़ से भेजा हुआ आया हूँ, मेरा मनसब यही है कि अल्लाह का नाम लेकर कोई बात हक़ के सिवा न कहूँ, मैं तुम लोगों के पास तुम्हारे रब की तरफ़ से सरीह दलीले-मामूरियत लेकर आया हूँ, लिहाज़ा तू बनी-इसराईल को मेरे साथ भेज दे |” फिरऔन ने कहा, “अगर तू कोई निशानी लाया है और अपने दावे में सच्चा है तो उसे पेश कर |” मूसा ने अपना असा फेंका और यकायक वह एक जीता-जागता अज़दहा था | उसने अपनी जेब से हाथ निकला और सब देखनेवालों के सामने वह चमक रहा था |